

STYGINIAI INSTRUMENTAI

I SKYRIUS MUZIKAVIMAS

1. Muzikavimas pasirinktu instrumentu (smuikas, violončelė) (toliau – dalykas) – pagrindinis privalomo branduolio dalykas pagrindinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programoje.

2. Dalyko paskirtis – sudaryti sąlygas mokiniui tobulinti įgytus instrumento valdymo įgūdžius, ugdytis muzikalumą, kūrybinius ir atlikimo gebėjimus.

3. Dalyko tikslas – padėti mokiniams tobulintis muzikos atlikimo valdymo įgūdžius, įgyti muzikos kūrybinių interpretavimo pagrindus, skatinti mokinio saviraišką, kaupti muzikos kūrybinių interpretavimo patirtį, individualų koncertinį repertuarą.

4. Dalyko uždaviniai. Siekiama, kad per dalyko pamokas mokiniai:

4.1. ugdytųsi atlikimo techniką;

4.2. nuolat dalyvautų koncertinėje veikloje, įgytų muzikos atlikėjų patirties;

4.3. sąmoningai skirtų laiko savarankiškam mokymuisi, kūrybiniams ieškojimams.

5. Dalyko struktūra. Dalyką sudaro trys veiklos sritys:

5.1. muzikos atlikimo technikos įvaldymas;

5.2. muzikos kūrybinių interpretavimas;

5.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

6. Smuiko dalyko mokymosi organizavimas:

7. Didaktinės nuostatos:

7.1. pamokose lavinami pradiniam ugdymo etape įgyti muzikos atlikimo valdymo įgūdžiai, integruojamos teorinės žinios.

7.2. Mokiniui sudaromas individualus repertuaras, atsižvelgiant į kiekvieno mokinio asmeninį gebėjimų lygį ir poreikius. Užduotys parenkamos didėjančio sudėtingumo principu. Skatinant mokymosi motyvaciją, didelis dėmesys skiriamas muzikinei veiklai planuoti (koncertai, konkursai, festivaliai).

7.3. Pamokose naudotini mokymo(si) metodai (pvz., stebėjimas, klausymas ir imitavimas, demonstravimas, lyginimas, vaizdiniai, emocinis imitavimas, sceninės išraiškos pratybos) ir mokymo(si) strategijos, kurios atitinka amžiaus tarpsnių ypatumus, suteikia galimybes ugdytis savarankiškai, padeda sąmoningai tobulintis instrumento valdymo techniką, interpretaciją ir skatina veiklą socialinėje kultūrinėje aplinkoje. Metodai parenkami atsižvelgiant į paauglio raidos ypatumus, specifiką.

7.4. Įvertinant visų ugdymo sričių pasiekimus fiksuojama mokinių pažanga, nustatomi dalykinių gebėjimų lygmenys. Vertinimu siekiama padėti mokiniams mokytis, įsivertinti; atsižvelgiant į pasiektus rezultatus kelti tolesnio mokymosi tikslus. Vertinamos ne tik žinios ir gebėjimai, bet ir aktyvumas, daroma pažanga, rodomos pastangos. Taikomas formuojamasis vertinimas, grindžiamas mokinio ir mokytojo bendradarbiavimu, nuolat įvertinant situaciją ir teikiant grįžtamąjį ryšį. Vertinimu siekiama skatinti mokinio pasitikėjimą savo gebėjimais, kartu savikritišką įsivertinimą, planuojant profesinę perspektyvą. Taip pat taikomas apibendrinamasis vertinimas; įvertinant pabrėžiama, kokią individualią pažangą mokinsys padarė.

8. Laukiamas ugdymo rezultatas – mokinsys, kuris įgyja šias kompetencijas:

8.1. profesines – smuiko instrumento dalyko žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, estetinių muzikos ypatybių suvokimas, atpažinimas ir mokėjimas jomis pasinaudoti, įsisavinant muzikos kalbą;

8.2. kultūrinės – dalyvauti kultūriniame gyvenime, puoselėti ir plėtoti kultūrinį paveldą;

8.3. bendrasis – mokėjimo mokytis, savarankiško mokymosi, komunikavimo, bendradarbiavimo, pažinimo, iniciatyvumo ir kūrybingumo, savistabos, saviraiškos ir kitos edukacinės, socialinės ir asmeninės kompetencijos.

9. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – muzikos atlikimo technikos įvaldymas.	
Nuostata – sąmoningai plėtoti atlikimo technikos ir savarankiško mokymosi įgūdžius, noriai siekti muzikavimo kokybės.	
Esminis gebėjimas – naudoti išmokus technikos elementus, atliekant sudėtingesnę repertuarą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Tobulinti ir įvaldyti garso išgavimo techniką.	1.1.1. Žinoti ir panaudoti garso išgavimo būdus, atliekant muzikinį kūrinį; 1.1.2. lavinti muzikos instrumento galimybes; 1.1.3. žinias apie instrumentą panaudoti kokybiškam garsui išgauti.
1.2. Atlikti sudėtingesnės faktūros bei ritminio piešinio muzikinius tekstus.	1.2.1. Skaityti iš lapo įvairius kūrinius; 1.2.2. tikslingai vartoti ir paaiškinti muzikinius terminus; 1.2.3. išvardyti kūrinio formos elementus, muzikos kalbos priemones.
1.3. Susikonsultuoti konkrečioms užduotims atlikti.	1.3.1. Naudoti teisingą pirštuotę; 1.3.2. pastebėti ir atlikti artikuliacijos nuorodas; 1.3.3. paaiškinti, kas sukuria kūrinio charakterį.
1.4. Efektyviai planuoti saviruošos laiką.	1.4.1. Paaiškinti savarankiško mokymosi naudą; 1.4.2. savarankiškai parengti ir atlikti muzikinį tekstą.
2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas.	
Nuostata – siekti suprasti ir atskleisti kūrinio interpretacinį sumanymą.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai atlikti muzikos kūrinius, logiškai parengti interpretacinį planą.	
2.1. Atskleisti muzikos kūrinio nuotaiką, žanro ypatumus.	2.1.1. Paaiškinti muzikos išraiškos priemones, būdingas tam tikram žanrui; 2.1.2. pritaikyti įgytas teorines bei praktines žinias interpretuojant kūrinį.
2.2. Išraiškingai ir įtaigiai atlikti kūrinius.	2.2.1. Apibūdinti interpretacinio plano sumanymą; 2.2.2. ieškant interpretacinių sprendimų klausytis kitų atlikėjų įrašų, juos lyginti.
3. Veiklos sritis – muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – noriai dalyvauti koncertinėje veikloje ir ugdytis sceninę patirtį.	
Esminis gebėjimas – paruošti koncertinę programą ir perteikti ją klausytojui.	
3.1. Viešai atlikti paruoštą koncertinę programą.	3.1.1. Apibūdinti koncertinės aplinkos privalumus ir trūkumus; 3.1.2. atlikti ir kaupti įvairų repertuarą; 3.1.3. įvertinti savo pasirodymą.
3.2. Dalyvauti muzikiniuose projektuose, konkursuose, festivaliuose.	3.2.1. Paaiškinti viešų pasirodymų naudą; 3.2.2. aptarti savo ir kitų pasirodymus.

10. Muzikos atlikimo technikos įvaldymas:

10.1. instrumento galimybės; kūno laikysena, formavimas, tembro niuansai; smulkioji, stambioji (akordinė) technika; aplikatūra; pirštuotė, rankų funkcijų koordinavimas; įvairūs garso išgavimo būdai; mažorinės, minorinės gamos pagal metodinės grupės reikalavimus.

10.2. Styginiai instrumentai – stambios formos kūrinys, 2 skirtingo charakterio pjesės, 1–2 etiudai.

11. Dalyko turinio programa:

MUZIKAVIMO PASIRINKTU INSTRUMENTU (SMUIKAS, VIOLONČELĖ) PROGRAMA			
V klasė			
<p>Mokymo pobūdis: individuali smuiko instrumento pamoka.</p> <p>Techniniai ir teoriniai reikalavimai: Vibrato tobulinimas. Pažintis su aukštesnėmis pozicijomis. Išmuktų štrichų įtvirtinimas, garso kokybės gerinimas. Moksleivio savarankiškumo ugdymas: skaitymas iš lapo, savarankiškų užduočių skyrimas namų darbams, pamokoje nurodant tik atlikimo defektus bei priežastis ir paliekant juos moksleiviui savarankiškai ištaisyti namuose.</p>			
Kūrinių skaičius per mokslo metus:			
Stambios formos kūriniai	Pjesės	Etiudai	Įgytų gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos
1	2	1-2	I pusmečio pabaigoje vyksta koncertas tėveliams
			II pusmečio pabaigoje vyksta Akademinis koncertas
<p>Kiti kūriniai atsiskaitomi klasėje prie dalyko mokytojo pusmečių eigoje. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo metodai bendra mokykloje numatyta tvarka.</p> <p>Gamos: dviejose oktavose III-V pozicija. Grojamos gamos kryptingai siekiant techninių uždavinių įgyvendinimo kūrinuose. Gamų atsiskaitymai nenumatomi/neprivalomi.</p> <p>Ugdymo metodika: pagrindinis darbo tikslas – ugdyti moksleivio poreikį muzikuoti, didesnę dėmesį skirti muzikiniam kūrinio išpildymui: frazavimui, dinaminiam atlikimui.</p>			
VI klasė			
<p>Mokymo pobūdis: individuali smuiko instrumento pamoka.</p> <p>Techniniai ir teoriniai reikalavimai: trijų oktavų gamų mokymasis. Vibracijos tobulinimas, „spiccato“ mokymasis, šio štricho elementų naudojimas etiuduose, pjesėse, pratimuose. Griežiant stambios formos kūrinį, didesnę dėmesį skirti kūrinio stiliaus ir formos suvokimui, atlikimui. Skaitant iš lapo stengtis pagroti be sustojimo ir pataisymų. Techninių pjesių ir etiudų grojimas, siekiant lavinti pirštų bėglumą. Akordai. I–III pozicijų įvaldymas, jų kaita bei tobulinimas.</p>			
Kūrinių skaičius per mokslo metus:			
Stambios formos kūriniai	Pjesės	Etiudai	Įgytų gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos
1	2-3	1-2	I pusmečio pabaigoje vyksta koncertas tėveliams
			II pusmečio pabaigoje vyksta Akademinis koncertas
<p>Kiti kūriniai atsiskaitomi klasėje prie dalyko mokytojo pusmečių eigoje. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo metodai bendra mokykloje numatyta tvarka.</p> <p>Gamos: trijose oktavose V pozicija. Grojamos gamos kryptingai siekiant techninių uždavinių įgyvendinimo kūrinuose. Gamų atsiskaitymai nenumatomi/neprivalomi.</p> <p>Ugdymo metodika: daugiau dėmesio skiriama gražaus, tolygaus garso išgavimui, dinaminiam garso subtilumui pasiekti. Ugdomas savarankiškumas, emocinis muzikos pajautimas, skatinama klausyti žinomų atlikėjų ir analizuoti jų atlikimo ypatumus.</p>			
VII klasė			
<p>Mokymo pobūdis: individuali smuiko instrumento pamoka.</p> <p>Techniniai ir teoriniai reikalavimai: išmuktų štrichų tobulinimas. Štrichas „rikošetas“. Trijų oktavų gamos. Gamos dvigubomis natomis (pagal moksleivio gebėjimus). Tolesnis štrichų,</p>			

pozicijų ir jų derinių tobulinimas, I–V pozicijų kaita. Kūrinio interpretavimo suvokimas, diskutuojant su moksleiviu pamokoje. Akcentuojamas kūrinio visumos ir frazavimo gilesnis suvokimas. Pagrindinis tikslas – sudominti moksleivį, skatinti jį kuo daugiau griežti namuose, įtraukiant įugdymo programą šiuolaikiškai aranžuotus klasikinės muzikos, bei populiariosios muzikos kūrinius, atsižvelgiant į moksleivio pageidavimus.

Kūrinių skaičius per mokslo metus:

Stambios formos kūriniai	Pjesės	Etiudai	Įgytų gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos
1	2-3	1-2	I pusmečio pabaigoje vyksta koncertas tėveliams
			II pusmečio pabaigoje vyksta Akademiniis koncertas

Kiti kūriniai atsiskaitomi klasėje prie dalyko mokytojo pusmečių eigoje. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo metodai bendra mokykloje numatyta tvarka.

Gamos: trijose oktavose V pozicija. Grojamos gamos kryptingai siekiant techninių uždavinių įgyvendinimo kūrinuose. Gamų atsiskaitymai nenumatomi/neprivalomi.

Ugdymo metodika: skatinti moksleivio individualybės atsiskleidimą muzikos pagalba. Laiku koreguoti ir šalinti atsirandančias muzikinio bei techninio atlikimo problemas. Pamoka tampa pagrįsta bendradarbiavimu ir diskusijomis su moksleiviu, technikos bei muzikinio perteikimo temomis.

VIII klasė

Mokymo pobūdis: individuali smuiko instrumento pamoka.

Techniniai ir teoriniai reikalavimai: muzikos suvokimo ir pajautimo plėtojimas. Garso kokybės, vibracijos, intonacijos, štrichų, akordų, dvigubų natų atlikimo tobulinimas. Pamokose diskutuoti apie atliekamų kūrinių muzikinę interpretaciją, atskleidžiant moksleivio kūrybiškumą, bei perteikti jį atliekant programą. Ugdyti reiklumą sau, siekiant aukštesnės garso kokybės, atlikimo technikos, bei mokantis nuosekliai ir koncentruotai dirbti namuose.

Kūrinių skaičius per mokslo metus:

Stambios formos kūriniai	Pjesės	Etiudai	Įgytų gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos
1	2	1-2	I pusmečio pabaigoje vyksta koncertas tėveliams
			Kovo – balandžio mėn. vyksta baigiamųjų egzaminų 3-ys perklausos. atmintinai atliekami 3 skirtingo charakterio ir formos kūriniai: stambios formos kūrinys, lyrinė pjesė, techninė pjesė.
-	-	-	II pusmečio pabaigoje vyksta FŠPU pagrindinio ugdymo baigiamasis egzaminas atliekami 3 skirtingo charakterio ir formos kūriniai: stambios formos kūrinys, lyrinė ir techninė pjesės.

Kiti kūriniai atsiskaitomi klasėje prie dalyko mokytojo pusmečių eigoje. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo metodai bendra mokykloje numatyta tvarka. Mokslo metų pabaigoje išlaikius baigiamuosius egzaminus, išduodamas FŠPU pagrindinio ugdymo smuiko instrumento programos baigimo pažymėjimas.

Gamos: grojamos gamos kryptingai siekiant techninių uždavinių įgyvendinimo kūrinuose. Gamų atsiskaitymai nenumatomi/neprivalomi.

Ugdymo metodika: pagrindinis tikslas – kuo geriau pasiruošti baigiamajam egzaminui, ugdyti rimtą požiūrį į muzikavimą, tobulinti dalykines kompetencijas.

12. Pasiekimų vertinimas.

12.1. Pagrindinio ugdymo mokinių pažangai ir pasiekimams vertinti taikomas formuojamasis (žodžiu ir raštu) ir diagnostinis vertinimas. Baigiant programą taikomas apibendrinamasis vertinimas.

12.2. Pusmečio mokinių pažanga fiksuojama pagal pasiekimų požymius, aprašytus dalyko programoje, vertinant mokinio padarytą pažangą ir elektroniniame dienyne įrašant apibendrintą mokinio smuiko dalyko pasiekimų lygį (kriterinis – 10 balų sistema)

12.3. Mokinių daromą pažangą ar ugdymo(si) sunkumus mokytojas aptaria su mokiniais ir jų tėvais (globėjais, rūpintojais).

II SKYRIUS ANSAMBLIS

13. Ansamblio dalykas (toliau – Ansamblis) – pagrindinio ugdymo privalomojo branduolio dalykas.

14. Ansamblio paskirtis – plėtoti kolektyvinio muzikavimo, sceninės kultūros, meno interpretacijos ir meninės saviraiškos įgūdžius..

15. Ansamblio tikslas – ugdyti mokinių ansamblinio muzikavimo gebėjimus.

16. Ansamblio uždaviniai. Siekiama, kad per ansamblio pamokas mokiniai:

16.1. gilintųsi į ansamblinio muzikavimo specifiką ir ypatumus;

16.2. pritaikytų įgytus atlikimo technikos gebėjimus ir juos plėtotų muzikuodami kartu;

16.3. mokytųsi analizuoti, atskleisti ir interpretuoti įvairių epochų, stilių muziką;

16.4. ugdytųsi pasitikėjimą ir atsakomybę, bendravimo kultūrą ir kauptų sceninę patirtį

17. Ansamblio struktūra. Dalyką sudaro trys veiklos sritys:

17.1. ansamblio pojūčio ugdymas;

17.2. kūrinių ansambliams interpretavimas;

17.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

18. Didaktinės nuostatos:

18.1. ansamblis suprantamas kaip 2–12 atlikėjų grupė, siekianti darnaus kolektyvinio muzikavimo. Galimi įvairūs ansamblio sudėties variantai: instrumentiniai, vokaliniai ar mišrūs;

18.2. ansamblio repertuarą sudaro įvairių žanrų, stilių muzika; Atsižvelgiama į kiekvieno ansamblio nario instrumento valdymo galimybes;

18.3. per ansamblinio muzikavimo pamokas mokiniai mokomi muzikuoti kartu. Tobulinami skaitymo iš lapo įgūdžiai, ugdomas savarankiško darbo, repeticijų poreikis;

18.4. parengę programą mokiniai savo gebėjimus ir pasiekimus pademonstruoja įvairioms klausytojų auditorijoms – klasės, mokyklos, miesto, regiono ar kt.;

18.5. taikomi įvairūs mokymo(si) metodai: įrašų klausymas, demonstravimas, analizavimas, lyginimas;

18.6. Mokinių pasiekimai vertinami individualiai, atsižvelgiant į kiekvieno asmeninį indėlį į ansamblio skambėjimą. Mokytojas mokinių mokymosi rezultatus aptaria su kiekvienu ansamblio dalyviu. Atsiskaitymai gali būti organizuojami koncerto forma, taikomas apibendrinamasis vertinimas.

19. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – ansambliško pojūčio ugdymas.

Nuostata – atsakingai reaguoti į individualių užduočių įvykdymą. Siekti aktyvaus tarpusavio bendradarbiavimo ir susiklausymo.

Esminis gebėjimas – emocionaliai bei tiksliai techniškai atlikti savo partiją ansamblyje.

Gebėjimai

Žinios ir supratimas

1.1. Organizuotai pradėti ir užbaigti kūrinio struktūrinius elementus.	1.1.1. Nurodyti kūrinio formą, apibūdinti sudedamąsias dalis; 1.1.2. nusakyti ir naudoti tikslios pradžios ir pabaigos organizavimo būdus.
1.2. Darniai ir tiksliai ansamblyje perteikti muzikos kūrinio metroritminę pulsaciją.	1.2.1. Apibūdinti ritmo ypatumus; 1.2.2. laikytis vienodo tempo; 1.2.3. suprasti pauzių reikšmę ir svarbą, jas tiksliai išjausti ir išlaikyti; 1.2.4. aktyviai klausytis kūrinio visumos, girdėti bendrą muzikavimą.
1.3. Kokybiškai atlikti savo partiją.	1.3.1. Taikyti skaitymo iš lapo įgūdžius mokantis muzikinio teksto; 1.3.2. remtis individualaus savarankiško darbo patirtimi.
1.4. Muzikuojant derinti dinامينius niuansus, harmoninius / tembrinius pojūčius, nuotaiką.	1.4.1. Apibūdinti kūrinio dinaminę skalę, kulminacines vietas; 1.4.2. girdėti atskirų partijų garsinį balansą ir pritaikyti konkrečiame kūrinyje; 1.4.3. taikyti harmoninio ir tembrinio derinimo principus.
2. Veiklos sritis – kūrybių ansambliams interpretavimas.	
Nuostata – plėsti muzikavimo patirtį, įgytą ansamblyje.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti atliekamą muziką.	
2.1. Diskutuojant analizuoti ir vertinti atliekamus kūrinius.	2.1.1. Apibūdinti kūrinio stilių ir formą; 2.1.2. nusakyti kūrinio muzikos kalbos ypatumus.
2.1. Išraiškingai interpretuoti atliekamą muziką.	2.2.1. Nusakyti kūrinio tematiką ir turinį; 2.2.2. išmanyti nagrinėjamos muzikos atlikimo ypatumus; 2.2.3. remiantis individualia patirtimi, siūlyti savo interpretacinį sumanymą.
3. Veiklos sritis – atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – atsakingai ruoštis pasirodymams koncertuose, konkursuose, edukacinėse programose, projektuose.	
Esminis gebėjimas – atlikti kolektyvo koncertinę programą.	
3.1. Atlikti kolektyvo parengtą muzikos kūrinį ar koncertinę / konkursinę programą.	3.1.1. Suprasti bendrų repeticijų svarbą ir jose dalyvauti; 3.1.2. kokybiškai atlikti savo partiją; 3.1.3. išmanyti scenos etiketo normas, jas praktikuoti.
3.2. Dalyvauti įvairiuose muzikiniuose renginiuose, konkursuose, projektuose.	3.2.1. Išraiškingai atlikti koncertinę programą; 3.2.2. koncertuoti mokykloje, mieste.

20. Turinio apimtys:

20.1. per pusmetį mokiniai parengia 2–3 kūrinius (skirtingo charakterio pjesės arba stambios formos kūrinys);

20.2. ansambliško pojūčio ugdymas: lavinami praktiniai muzikavimo įgūdžiai, tiksli intonacija, akustiniai tembriniai išraiškos būdai;

20.3. kūrybių ansambliams interpretavimas: įvairių muzikinių formų interpretavimas. Kūrinių analizavimas, įrašų klausymas, interpretaciniai sprendimai;

20.4. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: veikla mokykloje, mieste, šalyje. Dalyvavimas įvairiuose renginiuose, konkursuose, projektuose, edukacinėse programose. Kuriamas kolektyvo sceninis įvaizdis.

III SKYRIUS SOLFEDŽIO DALYKAS

21. Solfedžio dalykas (toliau – Solfedžio) – pagrindinio ugdymo privalomojo branduolio dalykas.

22. Solfedžio paskirtis – sudaryti palankias sąlygas sistemiskai plėtoti mokinio prigimtinius bendruosius muzikinius gebėjimus, suteikti bendrųjų ir muzikinių kompetencijų.

23. Solfedžio tikslas – sudaryti sąlygas mokiniui plėtoti ir sisteminti įgytą solfedžio patirtį, tobulinti muzikinę klausą, metro ir ritmo pojūtį, didesnę dėmesį sutelkiant į muzikinės atminties lavinimą.

24. Solfedžio uždaviniai. Siekiama, kad solfedžio pamokose solfedžiuodami, klausydami ir užrašydami muzikos fragmentus mokiniai:

24.1. formuoti intonavimo įgūdžius;

24.2. lavinti metrinės pulsacijos bei ritmikos santykio pojūtį ir suvokimą;

24.3. išmokti pagrindinius muzikinio rašto elementus ir gebėti juos pritaikyti užrašant iš klausos žinomą ar savo sukurtą muzikos melodiją;

24.4. žadinti domėjimąsi muzika bei kitomis kultūros formomis, ugdant mokinių muzikinį skonį, skatinant mąstymą ir emocijas.

25. Solfedžio struktūra. Dalyką sudaro trys veiklos sritys:

25.1. ritmavimas;

25.2. intonavimas;

25.3. muzikos klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.

26. Solfedžio mokymuisi skiriamos 2 akademinės valandos per savaitę;

27. Didaktinės nuostatos:

27.1. Solfedžio pamokose mokoma(si) skaityti ir užrašyti muzikos fragmentus, lavinti intonavimo, audijavimo, ritmavimo įgūdžius, skatinti kūrybinius gebėjimus. Su mokiniais aptariamos solfedžio pamokose įgytos patirties pritaikymo kituose dalykuose (atlikėjo raiškos ir muzikos istorijos) galimybės.

27.2. Solfedžio pamokose siekiama glaudaus ryšio su kitais muzikos dalykais. Tai suteikia mokiniui išsamesnį muzikos kūrinių suvokimą, stiprina tarpdalykinius ryšius bei bendrą muzikinio parengimo kokybę. Į solfedžio pamoką integruojami elementariosios muzikos teorijos, polifonijos, harmonijos, muzikos istorijos, muzikos kūrinių analizės elementai.

27.3. Solfedžio pamokoje turi būti instrumentas (pianinas, fortepijonas, sintezatorius), lenta su penklinėmis arba interaktyvi lenta, pagal galimybes – kompaktinių plokštelių grotuvas, kompiuteris su muzikine programine įranga, interneto prieiga ir daugialypės terpės projektoriumi. Patalpa turi būti erdvi, pritaikyta grupiniams užsiėmimams.

27.4. Pamokose naudotini mokymo(si) metodai, kurie atitinka paauglio raidos ypatumus, suteikia galimybes ugdyti formalųjį operacinį mąstymą. Jie parenkami atsižvelgiant į pamokos turinį, mokinių gebėjimus bei poreikius. Tobulinamas audijavimas – mokoma(si) klausyti ir girdėti. Ugdomas metroritminis pojūtis. Įvairių garso suvokimo ir įsiminimo užduočių kontekste aktyviai lavinama muzikinė atmintis, turtinamas intonacijų žodynas. Pamokose iš natų solfedžiuojami žinomi ir nežinomi natų tekstai. Vengiama per sunkių, neįveikiamų ar per lengvų užduočių. Mokiniai supažindinami su solfedžiavimo, ritmavimo, diktantų rašymo mokymosi strategijomis.

28. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – intonavimas.	
Nuostata – siekti tikslumo intonuojant atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – tiksliai intonuoti melodijas mažoro, minoro ir kitose diatoninėse dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Intonuoti intervalus bei akordus mažoro ir minoro dermėse nuo garso.	1.1.1. Sudaryti intervalus ir akordus dermėse, žinoti jų pavadinimus ir ypatumus; 1.1.2. žinoti intervalų ir akordų sandarą; 1.1.3. žinoti raidinių akordų pavadinimų sudarymo principus.

1.2. Tiksliai solfedžiuoti vienbalses ir dvibalses melodijas įvairiose dermėse.	1.2.1. Žinoti dermių ypatumus ir skirtumus; 1.2.2. išlaikyti tempą.
1.3. Atliekant dvibalses melodijas girdėti kitą balsą.	1.3.1. Žinoti polifoninės ir harmoninės muzikos atlikimo ypatumus.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo, suprasti šio tikslumo svarbą muzikoje.	
Esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti ritminius darinius sudėtinuose, kintamuosiuose ir mišriuose metruose.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Tiksliai atlikti ritminius darinius sudėtinuose, kintamuosiuose ir mišriuose metruose.	2.1.1. Nustatyti ir išvardyti panaudotus metrus; 2.1.2. išlaikyti tempą; 2.1.3. žinoti pagrindines dirigavimo schemas.
2.2. Sukurti ir atlikti ritmo darinius sudėtinuose ir kintamuosiuose metruose.	2.2.1. Užrašyti sukurtus ritminius darinius, naudojant žinomus muzikinius ženklus; 2.2.2. paaiškinti metroritminius elementus ir natų grupavimo principus.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir užrašyti klausomų muzikos tekstų savybes.	3.1.1. Nusakyti muzikos teksto metrą, tonaciją, dermę; 3.1.2. atpažinti, įvardyti ir užrašyti intervalus, akordus, harmoninius junginius.
3.2. Atpažinti ir užrašyti girdėtą arba sukurtą melodiją.	3.2.1. Naudoti muzikos užrašymo ženklus ir gebėti paaiškinti jų reikšmes; 3.2.2. skirti dermės laipsnius ir apibūdinti melodinę liniją.

29. Turinio apimtys.

29.1. intonavimas ir solfedžiavimas:

29.1.1. vienbalsių ir dvibalsių homofoninių arba polifoninių melodijų ir dainų solfedžiavimas;

29.1.2. trijų rūšių mažorinių ir minorinių gamų dainavimas, dermių laipsnių intonavimas;

29.1.3. natų skaitymas ir transponavimas smuiko ir boso raktuose;

29.1.4. harmoninių ir melodinių intervalų dainavimas dermėje ir nuo garso;

29.1.5. T, S, D, D₇ akordų ir jų apvertimų, VII₇, VII₇^o, II₇, padidintų ir sumažintų kvintakordų

sudarymas ir dainavimas dermėje;

29.2. ritmavimas:

29.2.1. sudėtingesnių ritminių darinių atpažinimas, atlikimas ir dirigavimas;

29.2.2. paprasti, sudėtiniai, mišrūs ir kintamieji metrai;

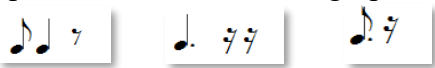
29.2.3. muzikos tekstų atpažinimas ir užrašymas:

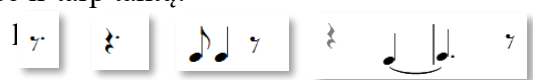
29.2.4. mažoras ir minoras (natūralus, harmoninis, melodinis), intervalai, akordų užrašymo būdai, pagrindinės funkcijos, T, S, D, D₇ akordai ir jų apvertimai, padidinti ir sumažinti kvintakordai, vienbalsiai, dvibalsiai ritminiai ar melodiniai sakinio ar periodo trukmės diktantai;

29.2.5. melodinių ir ritminių frazių kūrimas ir užrašymas, panaudojant įprastus būdus bei informacines kompiuterines technologijas.

30. Solfedžio turinys:

5 klasė	
1. Veiklos sritis – intonavimas.	
Nuostata – siekti tikslumo, intonuojant atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – tiksliai intonuoti melodijas mažoro, minoro ir kitose diatoninėse dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Intonuoti gamas, intervalus bei akordus mažoro ir minoro dermėse ir nuo garso.	1.1.1. Gamos: mažorinės ir minorinės iki 4 ženklų (imtinai). Dur – natūrali, moll – natūrali, harmoninė, melodinė. Paralelių gamų sąvoka; 1.1.2. intervalai: visi paprastieji tonacijoje ir nuo garso $\uparrow\downarrow$: <i>pad4</i> ir <i>sum5</i> su sprendimu (natūraliame mažore bei harmoniniame minore); 1.1.3. akordai: <i>T</i> , <i>S</i> , <i>D</i> ir apvertimai tonacijose. <i>D7</i> ir jo apvertimai su sprendimu tonacijose. 1.1.4. kadencijos ir harmoniniai junginiai su minėtais akordais (pvz.: <i>T5 – S6 – T64 – D7 – T</i>). 1.1.5. <i>T5</i> , <i>D6</i> , <i>D65</i> , <i>T</i> .
1.2. Tiksliai solfedžiuoti vienbalses ir dvibalses melodijas įvairiose dermėse.	1.2.1. Lietuvių liaudies dainų, kompozitorių kūrinių ištraukų ir nežinomo muzikinio teksto solfedžiavimas (dermėse iki 4 ženklų), kanonai, ostinatinė melodija, sukurti melodiją duotam ritmui; 1.2.2. transportavimas iš lapo sekunda aukštyn ir žemyn.
1.3. Atliekant dvibalses melodijas, girdėti kitą balsą.	1.3.1. Siekti harmoninės darnos atliekant dvibalses melodijas, išlaikant tempą, ritmą, dinamiką.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo.	
Esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti ritminius darinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Tiksliai atlikti ritminius darinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	2.1.1. Žinoti dviejų, trijų, keturių dalių metrus. 2.1.2. atpažinti ir atlikti ritmines grupes: 2.1.3. atliekant vienbalses dvibalses melodijas, naudoti pagrindines dirigavimo schemas.
2.2. Sukurti ritminius darinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	2.2.1. Gebėti sukurti ir užrašyti ritminius darinius naudojant žinomus muzikinius ženklus; 2.2.2. gebėti sukurti melodijai ritminį pritarimą.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir užrašyti klausomą muzikos tekstą.	3.1.1. Vienbalsė melodija (2 sakiniai). Ritminis, intervalų ir akordų diktantas; 3.1.2. melodijos judėjimas <i>T,S,D</i> ar <i>D7</i> ir jų apvertimų garsais; 3.1.3. melodijos šuoliai: V-II; IV- I; II-IV; V-VII; IV-VII; IV-VII.
3.2. Atpažinti ir užrašyti girdėtą arba sukurtą melodiją.	3.2.1. Naudotis muzikos ženklais ir gebėti paaiškinti jų reikšmes; 3.2.2. melodijoje atpažinti išmoktų akordų intervalų melodinę liniją.
6 klasė	
1. Veiklos sritis – intonavimas.	

Nuostata – siekti tikslumo, intonuojant atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – tiksliai intonuoti melodijas mažoro, minoro ir kitose diatoninėse dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Intonuoti gamas, intervalus bei akordus mažoro ir minoro dermėse ir nuo garso	1.1.1. Gamos: mažorinės ir minorinės iki 5 ženklų (imtinai). Dur – natūrali, moll – natūrali, harmoninė, melodinė. Laipsnių intonavimas. Melodija su chromatizmais, moduliacija bei nukrypimais į dominantės tonaciją; 1.1.2. intervalai: visi paprastieji tonacijoje ir nuo garso ↑↓: <i>pad2</i> ir <i>sum7</i> , <i>pad4</i> ir <i>sum5</i> su sprendimu (harmoniniam mažore bei natūraliam minore); 1.1.3. akordai: <i>T</i> , <i>S</i> , <i>D</i> ir apvertimai tonacijose ir nuo garso. <i>D₇</i> ir jo apvertimai su sprendimu tonacijoje, <i>VII_{sum5}</i> . Kadencijos ir harmoniniai junginiai su minėtais akordais (pvz. <i>T-D₅₆-T-VII_{sum.5}-T</i>).
1.2. Tiksliai solfedžiuoti vienbalses ir dvibalses melodijas įvairiose dermėse	1.2.1. Lietuvių liaudies dainų, sutartinių, kompozitorių kūrinių ištraukų ir nežinomo muzikinio teksto solfedžiavimas (dermėse iki 5 ženklų); 1.2.2. Transponavimas iš lapo <i>sekunda</i> ir <i>tercija</i> aukštyn ir žemyn; 1.2.3. diatoninės sekvencijos su žinomais ritminiais-intonaciniais elementais.
1.3. Atliekant dvibalses melodijas, girdėti kitą balsą	1.3.1. Gebėti sukurti ir atlikti duotai melodijai antrą balsą; 1.3.2. skambinant melodiją, gebėti solfedžiuoti kitą balsą.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo.	
Esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti ritminius darinius sudėtinuose ir mišriuose metruose.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Tiksliai atlikti ritminius darinius sudėtinuose ir mišriuose metruose	2.1.1. Žinoti metrus: 2/2 (ϕ), 3/2. 2.1.2. atpažinti ir atlikti ritmines grupes: 2.1.3. atliekant vienbalses dvibalses melodijas, naudoti pagrindines ir sudėtines dirigavimo schemas.
2.2. Sukurti ritminius darinius sudėtinuose, kintamuosiuose ir mišriuose metruose	2.2.1. Gebėti sukurti ir užrašyti ritminius darinius naudojant žinomus muzikinius ženklus; 2.2.2. suvokti natų grupavimo principus.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir užrašyti klausomą muzikos tekstą	3.1.1. Užrašyti melodiją naudojant išmokus ritminius-intonacinius elementus 3/8, 6/8 metruose; 3.1.2. ritminis, intervalų ir akordų diktantas; 3.1.3. melodijos judėjimas <i>T,S,D</i> ar <i>D₇</i> ir jų apvertimų garsais.
3.2. Atpažinti ir užrašyti girdėtą arba sukurtą melodiją.	3.2.1. Naudotis muzikos ženklais ir gebėti paaiškinti jų reikšmes; 3.2.2. melodijoje atpažinti išmoktų akordų intervalų melodinę slinktį.

3.3. Kūrybinės užduotys	3.3.1. Sukurti melodiją iš T, S, D laipsnių garsų, Pabaigti pradėtą melodiją.
7 klasė	
1. Veiklos sritis – intonavimas.	
Nuostata – siekti tikslumo, intonuojant atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – tiksliai intonuoti melodijas mažoro, minoro ir kitose diatoninėse dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Intonuoti gamas, intervalus bei akordus mažoro ir minoro dermėse ir nuo garso.	1.1.1. Gamos – mažorinės ir minorinės iki 6 ženklų (imtinai). Dur – natūrali, harmoninė, moll – natūrali, harmoninė, melodinė. Dermės-eolinė, dorinė, fryginė, joninė, lydinė, miksolydinė, pentatonika; 1.1.2. muzikinė sąvoka - <i>kvintų ratas</i> ; 1.1.3. intervalai - visi paprastieji tonacijoje ir nuo garso ↑↓. <i>pad2</i> ir <i>sum7</i> , <i>pad4</i> ir <i>sum5</i> su sprendimu (harmoniniam mažore bei natūraliam minore) tonacijoje ir nuo garso; 1.1.4. akordai –T,S,D trigarsiai ir jų apv., D7 su apvertimais ir sprendimu, VII ₇ , VII <i>sum5</i> , II <i>sum5</i> su sprendimu tonacijoje ir nuo garso; 1.1.5. kadencijos ir harmoniniai junginiai su minėtais akordais.
1.2. Tiksliai solfedžiuoti vienbalses ir dvibalses melodijas įvairiose dermėse.	1.2.1. Lietuvių liaudies dainų, sutartinių, kitų tautų liaudies dainų, kompozitorių kūrinių ištraukų solfedžiavimas (dermėse iki 6 ženklų bei kitose diatoninėse dermėse); 1.2.2. nežinomo muzikinio teksto solfedžiavimas; 1.2.3. sekvencijos su chromatizmais.
1.3. Atliekant dvibalses melodijas, girdėti kitą balsą.	1.3.1. Siekti harmoninės darnos atliekant dvibalses melodijas, išlaikant tempą, ritmą, dinamiką; 1.3.2. analizuoti melodijas naudojant naujus muzikinės kalbos elementus, sąvokas.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo.	
Esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti ritminius darinius sudėtinuose, kintamuosiuose ir mišriuose metruose.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Tiksliai atlikti ritminius darinius sudėtinuose, kintamuosiuose ir mišriuose metruose.	2.1.1. Atpažinti ir atlikti sudėtingesnes ritmines grupes taktuose ir tarp taktų: 2.1.2. atliekant vienbalses ir dvibalses melodijas, naudoti pagrindines ir sudėtinges dirigavimo schemas mišriuose ir kintamuosiuose metruose.
2.2. Sukurti ritminius darinius sudėtinuose, kintamuosiuose ir mišriuose metruose.	2.2.1. Gebėti sukurti ir užrašyti ritminius darinius naudojant žinomus muzikinius ženklus; 2.2.2. suvokti natų grupavimo principus, mokėti paaiškinti, analizuoti natų grupavimo ypatumus.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
3.1. Klausia atpažinti ir užrašyti klausomą muzikos tekstą.	3.1.1. Užrašyti melodiją naudojant išmokus ritminius - intonacinius elementus, chromatizmus (pereinamuosius

	ir pagalbinius). Mokėti paaiškinti jų užrašymo ypatumus; 3.1.2. ritminis, intervalų ir akordų diktantas (raštu ir žodžiu); 3.1.3. sukurti melodijas skirtingiems tempams; 3.1.4. sukurti melodiją, kurioje būtų charakteringieji intervalai.
3.2. Atpažinti ir užrašyti girdėtą arba sukurtą melodiją.	3.2.1. Naudotis muzikos ženklais ir gebėti paaiškinti jų reikšmes kuriant melodijas; 3.2.2. melodijoje atpažinti išmuktų akordų intervalų melodinę slinktį; 3.2.3. Vartoti muzikines sąvokas ir terminus analizuojant muzikinį tekstą.
8 klasė	
1. Veiklos sritis – intonavimas.	
Nuostata – siekti tikslumo, intonuojant atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – tiksliai intonuoti melodijas mažoro, minoro ir kitose diatoninėse dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Intonuoti gamas, intervalus bei akordus mažoro ir minoro dermėse ir nuo garso.	1.1.1. Gamos – mažorinės ir minorinės iki 7 ženklų (imtinai). Dur – natūrali, harmoninė, melodinė, moll – natūrali, harmoninė, melodinė. Diatoninės dermės; 1.1.2. intervalai - visi paprastieji tonacijoje ir nuo garso ↑↓. <i>Pad. 2 ir sum. 7, pad 4 (IV, VI laipsnio) ir sum 5 (VII, II laipsnio) su sprendimu tonacijoje ir nuo garso. Sum 4, pad 5;</i> 1.1.3. akordai – <i>T, S, D trigarsiai ir jų apvertimai, D₇ su apvertimais ir sprendimu. VII₇, II₇. II ir VII laipsnių sum₅, pad₅;</i> 1.1.4. kadencijos ir harmoniniai junginiai su minėtais akordais.
1.2. Tiksliai solfedžiuoti vienbalses ir dvibalses melodijas įvairiose dermėse.	1.2.1. Melodijos su chromatizmais ir moduliacijomis į pirmos eilės giminingumo tonacijas; 1.2.3. natų skaitymas ir transponavimas smuiko ir boso raktuose.
1.3. Atliekant dvibalses, tribalses melodijas, girdėti kitą balsą.	1.3.1. Siekti harmoninės darnos atliekant dvibalses polifonines ir homofonines melodijas, išlaikant epochos stiliaus ypatumus; 1.3.2. Charakterizuoti melodijas naudojant naujus muzikinės kalbos elementus, sąvokas; 1.3.3. Melodijai sukurti antrą balsą, duotam antram balsui sukurti pirmą.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo.	
Esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti ritminius darinius sudėtinuose, kintamuosiuose ir mišriuose metruose.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Tiksliai atlikti ritminius darinius sudėtinuose, kintamuosiuose ir mišriuose metruose	2.1.1. Atpažinti ir atlikti sudėtingesnes ritmines grupes taktuose ir tarp taktų; 2.1.2. atliekant vienbalses ir dvibalses melodijas, naudoti pagrindines ir sudėtingesnes dirigavimo schemas mišriuose ir kintamuosiuose metruose.

2.2. Sukurti ritminius darinius sudėtiniuose, kintamuosiuose ir mišriuose metruose	2.2.1. Gebėti sukurti ir atlikti ritminį pritarimą atliekamoms melodijoms; 2.2.2. gebėti sukurti ir užrašyti ritminius darinius naudojant žinomus muzikinius ženklus; 2.2.3. suvokti natų grupavimo principus, mokėti paaiškinti, analizuoti natų grupavimo ypatumus.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir užrašyti klausomą muzikos tekstą.	3.1.1. Skambant muzikos kūriniui išskirti ir užrašyti konkretaus instrumento partiją (smuiko, fleitos). Užrašyti melodiją naudojant išmokus ritminius - intonacinius elementus, chromatizmus (pereinamuosius ir pagalbinius). Mokėti paaiškinti jų užrašymo ypatumus; 3.1.2. ritminis, intervalų ir akordų diktantas (raštu ir žodžiu).
3.2. Atpažinti ir užrašyti girdėtą arba sukurtą melodiją.	3.2.1. Naudotis muzikos ženklais ir gebėti paaiškinti jų reikšmes kuriant melodijas; 3.2.2. melodijoje atpažinti išmoktų akordų intervalų melodinę slinktį; 3.2.3. vartoti muzikines sąvokas ir terminus analizuojant muzikinį tekstą.

IV SKYRIUS MUZIKOS ISTORIJA

31. Muzikos istorijos dalykas (toliau – Muzikos istorija) – pagrindinio ugdymo programos privalomojo branduolio dalis.

32. Muzikos istorijos paskirtis – sudaryti palankias sąlygas ugdytiniui plėtoti kompetencijas, prigimtinius gebėjimus, lavinti muzikos kultūrinio ir meninio konteksto supratimą.

33. Muzikos istorijos tikslas – pažinti muzikinės kultūros ištakas ir raidą, stilistines ypatybes, žanrus, muzikos ir kitų menų sąveiką, kultūros epochas.

34. Muzikos istorijos uždaviniai:

34.1. formuoti muzikos kūrinių klausymo, apibūdinimo ir vertinimo gebėjimus;

34.2. supažindinti su lietuvių muzikinės kultūros ištakomis ir raida;

34.3. supažindinti su Vakarų Europos muzikos stilistinėmis epochomis, žymiaisiais kompozitoriais

34.4. supažindinti su kitų pasaulio šalių muzikine kultūra;

34.5. įgytas žinias pritaikyti muzikiniuose ir kultūriniuose renginiuose, projektuose.

35. Muzikos istorijos mokymosi organizavimas:

35.1. muzikos istorijos pamokos – grupinės. Minimalus skaičius grupėje – 8, Maksimalus – 12 mokinių

35.2. 1 akademinė val. per savaitę.

35.3. pagrindinė mokymosi forma yra pamoka. Pamokos trukmė 45 min.

35.4. praktikuojamos ir kitos mokomosios veiklos formos: atviros pamokos, konkursai, koncertai ir kt.

35.5. mokinio pasiekimai ir pažanga vertinami vadovaujantis mokyklos bei mokytojų tarybų pritarimu, Jonavos Janinos Miščiukaitės meno mokyklos direktoriaus įsakymu patvirtintu Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo tvarkos aprašu;

36. Muzikos istorijos ugdymo principai:

36.1. aktualumo – siūlomų veiklų pasiūla skirta socialinėms, kultūrinėms, asmeninėms, edukacinėms, profesinėms ir kitoms kompetencijoms ugdyti;

36.2. ugdymo prieinamumo – sudaromos visos sąlygos vaiko kompetencijoms ugdytis per pasirinktą veiklą;

36.3. individualizavimo – ugdymas individualizuojamas pagal kiekvienam vaikui reikalingą kompetenciją, atsižvelgiant į jo asmenybę, galimybes, poreikius ir pasiekimus;

36.4. šiuolaikiškumo ir dermės – derinamos tradicijos ir ugdymo naujovės;

36.5. kūrybingumo ir iniciatyvumo – ugdomas mokinių kūrybinis mąstymas, atsakomybės už savo mokymąsi prisiėmimas.

37. Laukiamas ugdymo rezultatas:

37.1. profesines – muzikos istorijos dalyko žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, estetinių muzikos ypatybių suvokimas, atpažinimas ir mokėjimas jomis pasinaudoti, įsisavinant muzikos kalbą;

37.2. kultūrinės – dalyvauti kultūriniame gyvenime, puoselėti ir plėtoti kultūrinį paveldą;

37.3. bendrąsias – mokėjimo mokytis, savarankiško mokymosi, komunikavimo, bendradarbiavimo, pažinimo, iniciatyvumo ir kūrybingumo, savistabos, saviraiškos ir kitos edukacinės, socialinės ir asmeninės kompetencijos.

38. Turinio apimtys:

Pagrindinės programos veiksenos	Ugdytinio gebėjimai	Ugdytinio žinios ir supratimas, įsisavinus programos modulį	Valandų skaičius per pusmetį
5 kl. I pusmetis Supažindinti su muzikos išraiškos priemonėmis, lietuvių liaudies muzika: liaudies dainų žanrais, instrumentine muzika, liaudies šokiais.	1. Gebės skirti lietuvių liaudies dainų žanrus, etnografinių sričių stilistines ypatybes. 2. Mokės pažinti lietuvių liaudies instrumentus . 3. Gebės apibūdinti charakteringiausias lietuvių liaudies šokius.	1.1. Mokės nurodyti dainų skirtumus ir panašumus. 1.2. Iš klausos priskirs dainas konkrečiam etnografiniam kraštui ir žanrui. 2.1. Iš klausos pažins pagrindinių lietuvių liaudies instrumentų tembrus. 2.2. Žinos pagrindinių lietuvių liaudies instrumentų pavadinimus. 3.1. Mokės atpažinti charakteringiausias lietuvių liaudies šokius.	13-15 val.
5 kl. II pusmetis Supažindinti su pagrindiniais muzikos žanrais, rūšimis ir formomis.	1. Gebės skirti vokalinę, instrumentinę, vokalinę-instrumentinę, sceninę muzikos rūšis. 2. Žinos pagrindines muzikos žanrų grupes. 3. Mokės muzikos formų klasifikaciją.	1.1. Mokės apibūdinti pagrindines muzikos rūšis. 2.1. Iš klausos kūrinio fragmentą priskirs konkrečiai muzikos rūšiai ir žanrui 2.2. Mokės pagrindinius muzikos žanrus 3.1. Žinos pagrindines muzikos formas, jų klasifikaciją	17-19 val.

		3.2. Iš klausos nustatys kūrinio formą.	
<p>6 kl. I pusmetis</p> <p>Gilinti muzikos istorijos epochų žinias: viduramžių, renesanso ir baroko.</p> <p>Atskleisti operos atsiradimo istoriją, supažindinti su pagrindinėmis operos rūšimis ir numeriais.</p> <p>Supažindinti su J. S. Bacho kūryba.</p>	<p>1. Žinos pagrindinius viduramžių, renesanso, baroko epochų bruožus, žymiausius kūrėjus.</p> <p>2. Žinos operos atsiradimo istoriją ir pagrindines operos rūšis, muzikinius operos numerius.</p> <p>3. Mokės pagrindinius J. S. Bacho kūrybos etapus, žinos reikšmingiausias kompozitoriaus kūrinius.</p>	<p>1.1. Palygins kelias epochas, nurodydamas panašumus ir skirtumus.</p> <p>1.2. Iš klausos kūrinio fragmentą priskirs tam tikrai epochai</p> <p>2.1. Mokės išvardinti operos rūšis ir operos muzikinius numerius</p> <p>2.2. Iš klausos kūrinio fragmentą priskirs tam tikram operos numeriui</p> <p>3.1. Analizuos J. S. Bacho kūrybą istorinio fono kontekste</p> <p>3.2. Iš klausos pažins reikšmingiausias J. S. Bacho kūrinius, nustatys jų faktūrą, formą</p>	13-15 val.
<p>6 kl. II pusmetis</p> <p>Gilinti muzikos istorijos epochų žinias: klasicizmo ir romantizmo.</p> <p>Atskleisti Vienos klasikų: J. Haidno, L. van Bethoveno ir V. A. Mocarto kūrybos vertingą indėlį muzikos istorijos vystymosi raidoje.</p> <p>Supažindinti su romantizmo epocha, jos pradininko F. Šuberto ir Roberto Šumano gyvenimu ir kūryba</p>	<p>1. Mokės pagrindinius klasicizmo ir romantizmo epochų bruožus.</p> <p>2. Žinos Vienos klasikų reikšmingiausias gyvenimo ir kūrybos faktus, svarbiausius kūrinius.</p> <p>3. Žinos svarbiausius Franco Šuberto, R. Šumano gyvenimo ir kūrybos faktus.</p>	<p>1.1. Palygins klasicizmo ir romantizmo epochas, nurodydamas panašumus ir skirtumus.</p> <p>2.1. Apibūdins Vienos klasikų pagrindinius kūrybos bruožus: panašumus ir skirtumus</p> <p>2.2. Išklaušęs J. Haidno, V. A. Mocarto, L. van Bethoveno kūrinį, naudodamasis muzikiniu žodynu, apibūdins sukeltą įspūdį.</p> <p>3.1. Mokės apibūdinti Šuberto ir Šumano kūrybą romantizmo epochos kontekste</p>	17-19 val.

		3.2. Išskirs labiausiai patikusį kūrinį, paaiškins kodėl	
7 kl. I pusmetis Supažindinti su Europos šalių nacionalinių mokyklų atstovais ir jų kūryba: Italija: Palestrina, Vivaldi, Verdi, Pučini Vokietija: Hendelis, Bramsas, Vagneris, R. Štrausas Austrija: J. Štrausas, Maleris, Naujoji Vienos mokykla Prancūzija: Berliozas, Bize, Guno, Debiusi, Ravelis	1. Pažins Italijos, Vokietijos, Austrijos, Prancūzijos žymiausių kompozitorius ir jų svarbiausius kūrinius. 2. Palygins skirtingų Europos valstybių kompozitorių kūrinius.	1.1. Žinos kiekvienos šalies kompozitorių kūrybos stilistines ypatybes. 1.1. Iš klausos priskirs kūrinio fragmentą konkrečiam kraštui ar kompozitoriui. 2.1. Paaiškins, kuo kūriniai panašūs ir kuo skiriasi (stilius, nuotaika, atlikėjų sudėtis ir pan.). 2.2. Išskirs labiausiai patikusį kūrinį, paaiškins, kodėl.	13-15 val.
7 kl. II pusmetis Supažindinti su Europos šalių nacionalinių mokyklų atstovais ir jų kūryba: Anglija: Piorselas, Britenas; Lenkija: Šopenas Vengrija: Listas Čekija: Smetana, Dvoržakas Rusija: Glinka, Musorgskis, Čaikovskis, Rachmaninovas Norvegija: Grygas Ispanija: Albenisas, de Falja Gilinti žinias džiazos muzikos istorijos: džiazos žanrų, žymiausių atlikėjų ir t.t. srityje, pagrindu imant JAV muzikinę kultūrą.	1. Pažins Anglijos, Lenkijos, Vengrijos, Čekijos, Rusijos, Norvegijos, Ispanijos žymiausių kompozitorius ir svarbiausius jų kūrinius. 2. Mokės palyginti šių Europos valstybių kompozitorių kūrinius tautiškumo kontekste. 3. Žinos džiazos muzikos atsiradimo istoriją, džiazos žanrų ir kryptių įvairovę, žymiausius atlikėjus	1.1. Žinos kiekvienos šalies kompozitorių kūrybos stilistines ypatybes 1.1. Iš klausos priskirs kūrinio fragmentą konkrečiam kraštui ar kompozitoriui. 2.1. Paaiškins, kuo kūriniai panašūs ir kuo skiriasi (stilius, nuotaika, atlikėjų sudėtis ir pan.) 2.2. Išskirs labiausiai patikusį kūrinį, paaiškins, kodėl. 3.1. Iš klausos skirs džiazos muzikos kūrinius tarp kitų muzikos stilių kūrinių 3.2. Skirs, kuriam džiazos žanrui priskiriamas klausomas kūrinys	17-19 val.
8 kl. I pusmetis Atskleisti lietuvių kompozitorių indėlį į lietuvių muzikos lobyną, supažindinti	1. Žinos žymiausių lietuvių kompozitorių indėlį į lietuvių muzikos lobyną, šių kompozitorių vietą visuomeniniame kultūriniame gyvenime.	1.1. Mokės apibūdinti kiekvieno lietuvių kompozitoriaus indėlį visuomeniniame kultūriniame gyvenime.	13-15 val.

<p>su J. Naujaliao, Č. Sasnausko, M. Petrausko, M. K. Čiurlionio, J. Gruodžio, S. Šimkaus, Tallat- Kelpšos, B. Dvariono, S. Vainiūno, J. Juzeliūno, E. Balsio gyvenimu ir kūryba.</p> <p>Suteikti žinių apie lietuvių moderniąją muziką ir jos kūrėjus.</p>	<p>2. Orientuosius lietuvių moderniosios muzikos stilių įvairovėje, žinos žymiausias kūrėjus</p>	<p>1.2. Žinos reikšmingiausius lietuvių kompozitorių kūrinius.</p> <p>1.3. Iš klausos kūrinio fragmentą priskirs konkretaus kompozitoriaus kūrybai.</p> <p>2.1. Žinos šiuolaikinių lietuvių kompozitorių kūrybos stilius.</p> <p>2.2. Iš klausos kūrinio fragmentą priskirs tam tikram kūrybos stiliui.</p>	
<p>8 kl. II pusmetis.</p> <p>Apibendrintai apžvelgti viduramžių, renesanso, baroko, klasicizmo, romantizmo epochas.</p> <p>Suteikti žinių apie XX a. muzikos krypčių ir stilių įvairovę.</p> <p>Apžvelgti instrumentinius, kamerinius, simfoninius, vokaličius-instrumentinius, teatrinius žanrus istorinio proceso kontekste.</p>	<p>1. Žinos pagrindines viduramžių, renesanso, baroko, klasicizmo, romantizmo epochų muzikos išraiškos ir atlikimo priemones, žanrus ir formas.</p> <p>2. Mokės pagrindines XX a. muzikos kryptis.</p> <p>3. Žinos pagrindines instrumentinių, kamerinių, simfoninių, vokaličius-instrumentinių, teatrinių žanrų ypatybes, svarbiausius šių žanrų kūrėjus.</p>	<p>1.1. Mokės nusakyti kiekvienos epochos pagrindinių išraiškos priemonių ypatybes.</p> <p>1.2. Žinos žymiausias šių epochų kompozitorius bei svarbiausius jų kūrinius.</p> <p>1.3. Iš klausos skirs reikšmingiausius šių epochų kompozitorių kūrinius.</p> <p>2.1. Žinos pagrindinių XX a. muzikos krypčių bruožus</p> <p>2.2. Gebės kritiškai vertinti šių muzikos krypčių kūrinių stilistiką, muzikos išraiškos priemonių įvairovę.</p> <p>3.1. Mokės atskleisti šių žanrų panašumus ir skirtumus įvairių šalių kompozitorių kūryboje</p> <p>3.2. Mokės pateikti instrumentinių, kamerinių, simfoninių, vokaličius-instrumentinių, teatrinių žanrų kūrinių pavyzdžių muzikos</p>	<p>17-19 val.</p>

		istorijos epochų kontekste.	
<p>8 kl. II pusmetis</p> <p>Apibendrintai apžvelgti viduramžių, renesanso, baroko, klasicizmo, romantizmo epochas.</p> <p>Suteikti žinių apie XX a. muzikos krypčių ir stilių įvairovę.</p> <p>Apžvelgti instrumentinius, kamerinius, simfoninius, vokaličius-instrumentinius, teatrinius žanrus istorinio proceso kontekste.</p>	<p>1. Žinos pagrindines viduramžių, renesanso, baroko, klasicizmo, romantizmo epochų muzikos išraiškos ir atlikimo priemones, žanrus ir formas.</p> <p>2. Mokės pagrindines XX a. muzikos kryptis.</p> <p>3. Žinos pagrindines instrumentinių, kamerinių, simfoninių, vokaličius-instrumentinių, teatrinių žanrų ypatybes, svarbiausius šių žanrų kūrėjus.</p>	<p>1.1. Mokės nusakyti kiekvienos epochos pagrindinių išraiškos priemonių ypatybes</p> <p>1.2. Žinos žymiausius šių epochų .kompozitorius bei svarbiausius jų kūrinius.</p> <p>1.3. Iš klausos skirs reikšmingiausius šių epochų kompozitorių kūrinius.</p> <p>2.1. Žinos pagrindinių XX a. muzikos. krypčių bruožus</p> <p>2.2. Gebės kritiškai vertinti šių muzikos krypčių kūrinių stilistiką, muzikos išraiškos priemonių įvairovę.</p> <p>3.1. Mokės atskleisti šių žanrų panašumus ir skirtumus įvairių šalių kompozitorių kūryboje.</p> <p>3.2. Mokės pateikti instrumentinių, kamerinių, simfoninių, vokaličius-instrumentinių, teatrinių žanrų kūrinių pavyzdžių muzikos istorijos epochų kontekste.</p>	17-19 val.

V SKYRIUS

II INSTRUMENTAS (FORTEPIJONAS)

39. Muzikavimas antruoju instrumentu (fortepijonu) (toliau – II instrumentas) – pasirenkamasis dalykas Mokyklos įgyvendinamoje pagrindinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programoje. Joje mokosi mokiniai, baigę pradinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programą.

40. II instrumento paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti antrojo muzikos instrumento muzikavimo patirtį.

41. II instrumento tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti antrojo muzikos instrumento muzikavimo žinių ir įgūdžių.

42. II instrumento uždaviniai:

42.1. ugdyti ir tobulinti grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžius ir atskleisti jo pritaikymo galimybes;

- 42.2. sudaryti sąlygas atsiskleisti ir formuoti asmenybei, plėtoti kūrybinius meninius gebėjimus;
- 42.3. skatinti mokinių iniciatyvą ir kūrybiškumą.
43. II instrumento dalyką sudaro trys veiklos sritys:
- 43.1. grojimo technikos įgūdžių įvaldymas;
- 43.2. muzikos kūrinių interpretavimas;
- 43.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.
44. II instrumento mokymo organizavimas:
- 44.1. mokymosi trukmė – 4 metai;
- 44.2. pamokos yra individualios, skiriama 1 akademinė valanda per savaitę.
45. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – grojimo antruoju muzikos instrumentu technikos įgūdžių įvaldymas.	
Nuostata – įgyti muzikavimo antruoju muzikos instrumentu patirties.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingus muzikinius kūrinius antruoju instrumentu.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Įgyti grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžių.	1.1.1. Nusakyti kūrinio metrą, tempą; 1.1.2. pažinti atlikimo štrichus; 1.1.3. suvokti kūrinio tematiką.
1.2. Perteikti kūrinio nuotaiką.	1.2.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, emociinę būseną.
2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas.	
Nuostata – siekti pajauti kūrinio keliamas menines emocijas.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti nesudėtingos faktūros muzikos kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.	2.1.1. Apibūdinti kūrinio stilių, tematiką, turinį.
2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas.	2.2.1. Pažinti ir nusakyti dinamikos ženklus; 2.2.2. apibūdinti ir aptarti savo atliekamo kūrinio interpretaciją.
3. Veiklos sritis – atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti koncertuose, pasirodymuose scenoje.	
Esminis gebėjimas – koncerte antruoju instrumentu atlikti programą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Kultūringai elgtis scenoje.	3.1.1. Suvokti atlikėjo sceninio elgesio taisykles.
3.2. Dalyvauti mokyklos muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Koncertuoti mokyklos, rajono, respublikos renginiuose.
3.3. Pritaikyti grojimo antruoju instrumentu įgūdžius kitose srityse.	3.3.1. Nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda grojimas antruoju instrumentu.

46. Turinio apimtys:

46.1. Grojimo technikos įgūdžių įvaldymas:

46.1.1. 5 klasė:

46.1.1.1. tolesnis muzikos suvokimo plėtojimas. Garso kokybės, štrichų tobulinimas. Ugdomas moksleivio poreikis muzikuoti, didesnę dėmesį skiriant muzikiniam kūrinio išpildymui: frazavimui, dinaminiam atlikimui;

46.1.1.2. per mokslo metus išmokstama 6 kūriniai. Stambios formos, polifonijos kūriniai, etiudai, gamos yra skiriamos, atsižvelgiant į mokinio gebėjimus ir poreikį.

46.1.2. 6 klasė:

46.1.2.1. muzikos kūrinių suvokimo plėtojimas. Garso kokybės, štrichų atlikimo tobulinimas, frazavimas. Pamokose diskutuojama apie atliekamų kūrinių interpretaciją, atskleidžiant moksleivio kūrybiškumą bei perteikti jį atliekant programą;

46.1.2.2. per mokslo metus išmokstama 6 kūriniai. Stambios formos, polifonijos kūriniai, etiudai, gamos yra skiriamos, atsižvelgiant į mokinio gebėjimus ir poreikį.

46.1.3. 7 klasė:

46.1.3.1. muzikos kūrinių atlikimo technikos tobulinimas, daugiau dėmesio skirti gražaus,

tolygaus garso išgavimui, dinaminiam kūrinio subtilumui pasiekti. Ugdyti savarankiškumą, emocinį muzikos pajautimą;

46.1.3.2. per mokslo metus išmokstama 6 kūriniai. Stambios formos, polifonijos kūriniai, etiudai, gamos yra skiriamos, atsižvelgiant į mokinio gebėjimus ir poreikį.

46.1.4. 8 klasė:

46.1.4.1. mokinio individualybės atsiskleidimas muzikos pagalba, savarankiškumo, emocinio muzikos pajautimo ugdymas. Muzikinio žodyno turinimas, įvairių stilių kompozitorių kūriniių suvokimo pojūčio lavinimas;

46.1.4.2. per mokslo metus išmokstama 6 kūriniai. Stambios formos, polifonijos kūriniai, etiudai, gamos yra skiriamos, atsižvelgiant į mokinio gebėjimus ir poreikį.

46.2. Muzikos kūriniių interpretavimas (5-8 klasė):

46.2.1. kūriniių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

46.2.2. visi mokiniai dalyvauja I pusmečio Adventiniame koncerte tėvams, II pusmečio akademiniame koncerte mokinyms atlieka du skirtingų charakterių kūriniius;

46.2.3. mokiniams sudaromos sąlygos dalyvauti įvairiuose mokyklos, rajono, respublikos renginiuose.

VI SKYRIUS ORKESTRAS

47. Orkestro dalykas (toliau – Orkestras) – Pagrindinio ugdymo programos branduolį papildantis dalykas.

48. Orkestro paskirtis – muzikos atlikėjo dalykinėms ir bendrosioms kompetencijoms ugdyti muzikuojant orkestre. Orkestras programos kontekste suprantamas kaip vidutinės sudėties (12-16 dalyviai) atlikėjų grupė, atliekanti kamerinę ir kitokio žanro muziką.

49. Kiekvienam orkestro dalyviui sudaromos galimybės pritaikyti įgytą patirtį ir plėtoti dalykinę specializacijos kompetenciją.

50. Orkestro tikslas – suteikti orkestrinio muzikavimo pagrindus, plėtoti asmeninę ir socialinę mokinių kompetenciją.

51. Orkestro uždaviniai. Siekiama, kad per dalyko pamokas mokiniai:

51.1. gilintųsi į orkestrinio muzikavimo specifiką ir ypatumus;

51.2. pritaikytų įgytus atlikimo technikos gebėjimus ir plėtotų juos kolektyviai muzikuodami;

51.3. mokytųsi analizuoti, atskleisti ir interpretuoti įvairių epochų kamerinę muziką;

51.4. ugdytųsi pasitikėjimą ir atsakomybę, bendravimo kultūrą ir kauptų sceninę patirtį.

52. Orkestro dalyką sudaro trys veiklos sritys:

52.1. orkestro pojūčio ugdymas;

52.2. kūriniių orkestrui interpretavimas;

52.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

53. Didaktinės nuostatos:

53.1. Muzikavimas orkestre tiek mokiniams, tiek klausytojų auditorijai pristatant kūrybinio darbo rezultatą teikia džiaugsmo ir pasitenkinimo. Ypač didelė paskata mokytiis ir stengtis puikiai parengti programą atsiranda planuojant konkrečius koncertus, dalyvaujant įvairiuose renginiuose. Todėl koncertinė veikla yra viena iš svarbesnių programos įgyvendinimo sudedamųjų dalių.

53.2. Vidurinės paauglystės metu, kuri sutampa su šios ugdymo pakopos laikotarpiu, asmens pokyčių raidai teigiamą įtaką daro teisingai orientuota veikla. Todėl muzikavimas orkestre, suteikiantis mokiniams galimybę visapusiškai bendrauti ir bendradarbiauti kūrybinėje veikloje, ugdo bendruosius gebėjimus, veikia charakterį, atsakomybę, organizuotumą, drausmę ir kitas savybes.

53.3. Programa parenkama atsižvelgiant į kiekvieno orkesro nario gebėjimų ir pasiekimų lygį, individualias charakterio ir muzikinio mąstymo savybes. Per pamokas siejamos įgytos teorinės žinios ir praktiniai įgūdžiai padeda perteikti ir atlikti įvairių epochų, skirtingos stilistikos ir nuotikos kamerinės muzikos kūriniius, ugdomi interpretaciniai gebėjimai. Geriausias rezultatas pasiekiamas sudarius optimalią orkestro sudėtį pagal suderintą visų dalyvių pajėgumo santykį ir atliekamų funkcijų paskirstymą. Repertuaro sudėtingumo lygis neturi viršyti visų atlikėjų bendro pajėgumo.

Šiuo atžvilgiu didelė atsakomybė už rezultatą tenka dalyko mokytojui.

53.4. Taikant įvairius mokymo(si) metodus – individualų ir grupinį darbą, diskusijas, bendrus kūrybinius ieškojimus, atlikto kūrinio ar koncertinės programos aptarimą, koncertų lankymą, įrašų klausymą – mokiniai skatinami dirbti kūrybiškai, ieškoti visiems priimtino interpretacinio sprendimo ir darnaus muzikavimo.

53.5. Per pamokas tobulinami skaitymo iš natų gebėjimai, ugdomas poreikis aktyviam savarankiškam individualiam darbui ir repetavimui grupėje.

53.6. Mokytojas mokinių mokymosi rezultatus korektiškai aptaria bendrai ir individualiai su kiekvienu orkestro dalyviu. Aptarime dalyvauja visi mokiniai, jiems svarbus grįžtamasis ryšys, padedantis įvertinti daromą pažangą ar priešingai. Atsiskaitymai organizuojami viešo koncerto forma.

54. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – ansambliško pojūčio ugdymas.	
Nuostatos. Ugdytis atlikėjo muzikinę reakciją ir organizuotumą. Atsakingai reaguoti į individualių užduočių įvykdymą. Siekti aktyvaus tarpusavio bendradarbiavimo ir susiklausymo.	
Esminis gebėjimas. Intuityviai emocionaliai jausti, girdėti ir tiksliai techniškai atlikti savo partiją ansamblyje.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Organizuotai pradėti ir užbaigti kūrinio struktūrinius elementus.	1.1.1. Nurodyti kūrinio formą, apibūdinti sudedamąsias dalis; 1.1.2. įvardyti ir naudoti tikslios pradžios ir pabaigos organizavimo būdus; 1.1.3. atidžiai sekti kolegas akimis ir reaguoti į sutartus lyderio auftaktus.
1.2. Darniai ir preciziškai ansamblyje perteikti muzikos kūrinio metroritminę pulsaciją.	1.2.1. Įvardyti kūrinio metrą, tempą, apibūdinti ritmo ypatumus; 1.2.2. naudoti pratimus, tobulinančius ritminio pulsavimo pojūtį ansamblyje; 1.2.3. laikytis vienodo tempo; 1.2.4. suprasti pauzių reikšmę ir svarbą, jas tiksliai išjausti ir išlaikyti; 1.2.5. aktyviai klausytis kūrinio visumos, girdėti bendrą muzikavimą.
1.3. Kokybiškai pademonstruoti savo atliekamą partiją.	1.3.1. Taikyti skaitymo iš natų įgūdžius suvokiant muzikos tekstą; 1.3.2. naudoti individualaus savarankiško darbo patirtį mokantis savo partijos; 1.3.3. praplėsti muzikinės atminties potencialą.
1.4. Muzikuojant derinti dinامينius niuansus, harmoninius / tembrinius pojūčius, nuotaiką.	1.4.1. Apibūdinti kūrinio dinaminę skalę, kulminacines vietas; 1.4.2. suprasti atskirų partijų garsinį balansą ir pritaikyti konkrečiame kūrinyje; 1.4.3. išmanyti harmoninio ir tembrinio derinimo principus, ieškoti garso skambėjimo grožio.
2. Veiklos sritis – kūrinių ansambliams interpretavimas.	
Nuostatos. Bendromis pastangomis ieškoti ir rasti visiems priimtinius kūrinio atskleidimo ir perteikimo sprendimus. Kūrybingumui pasitelkti lakią fantaziją, eksperimentuoti.	
Esminis gebėjimas. Pasitelkus bendrąją muzikinę mąstymą suvokti, išgyventi ir paveikiai interpretuoti atliekamą kamerinę muziką.	
2.1. Diskutuojant analizuoti ir vertinti atliekamus kūrinius.	2.1.1. Pasiskirsčius funkcijomis, informacijos apie kūrinius ir jų autorius paieškai naudoti įvairius šaltinius, informaciją perteikti atlikėjų grupėje;

	2.1.2. detaliai apibūdinti kūrinio muzikos kalbos ypatumus, trūkstamą informaciją kolektyviai papildyti; 2.1.3. pasakyti savo nuomonę apie kūrinio poveikį atlikėjui, klausytojui ir išklausti kitų nuomonę.
2.2. Bendradarbiaujant suderinti kūrinio interpretacinį sumanymą.	2.2.1. Savais žodžiais nusakyti kūrinio tematiką ir turinį; 2.2.2. išmanyti nagrinėjamos muzikos specifiškumą ir atlikimo ypatumus; 2.2.3. pritaikant individualią patirtį siūlyti savo interpretacinius sumanymus, nebijant suklysti eksperimentuoti pasitelkiant fantaziją ir vaizdinius; 2.2.4. tartis ir derinti savo nuomonę su kitais ansamblio dalyviais, pagrįsti ją įtikinamais teiginiais, pavyzdžiais.
3. Veiklos sritis – atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostatos. Entuziastingai lygiomis partnerystės teisėmis, atliekant savo funkciją, dalyvauti koncertiniuose pasirodymuose, konkursuose, edukacinėse programose, projektuose. Ugdytis atsakomybę, sceninį laisvumą, intonavimo, elgesio, estetinę kultūrą.	
Esminis gebėjimas. Susitelkti emociniam ir ekspresyviai muzikavimui ansamblyje ir perteikti atliekamų kūrinių kompozitorių sumanymus klausytojams.	
3.1. Pristatyti kolektyvo parengtą muzikos kūrinį ar koncertinę / konkursinę programą.	3.1.1. Suprasti bendrų repetacijų svarbą ir reguliariai bei rezultatyviai jose dalyvauti; 3.1.2. būti atsakingam kitiems ir kokybiškai atlikti savo partiją, numatytą funkciją; 3.1.3. bendrauti tarpusavyje scenoje vizualiai ir susiliesti su visais vidine emocija išraiška, dalyvauti išreiškiant kūrinio visumą (ir pasyvaus dalyvavimo tarpuose); 3.1.4. įgyvendinti interpretacijos sumanymą; 3.1.5. išmanyti scenos etiketo normas, jas praktikuoti; 3.1.6. reflektuoti ir įsivertinti pasirodymus.
3.2. Mokėti elgtis nestandartinėse situacijose.	3.2.1. Greitai reaguoti ir pritaikyti improvizavimo gebėjimus pamiršus tekstą; 3.2.2. perimti lyderio ar kito atlikėjo funkciją susirgus ansamblio dalyviui ar esant panašioms aplinkybėms.

55. Turinio apimtys:

55.1. minimaliai orkestriniam muzikavimui mokiniai parengia du ar tris kūrinius per pusmetį. Pajėgesnės sudėties orkestras savo repertuarą praplečia iki penkių ir daugiau kūrinių, nelygu kūrinių programos paskirtis ir siejami tikslai (konkursų nuostatų reikalavimai, proginiai koncertai ir pan.).

55.2. Ansambliško pojūčio ugdymas. Metroritminio pulsavimo, tembrinio, intonavimo, dinaminio, garsinio balanso pojūčio tobulinimas (teorija, technikos tobulinimo būdai, praktiniai pratimai); pauzės, tušti taktai; atlikėjų funkcijos; kūrinio įžangos, frazių pradžios, pabaigos organizavimas, „paslėptas“ aufaktas, bendra vidinė pulsacija.

55.3. Kūrinių orkestrui interpretavimas. Atsižvelgiant į orkestro sudėtį ir paskirtį, į repertuarą įtraukiama: įvairių laikotarpių instrumentinė, kamerinė muzika, liaudies dainų išdailos, senovinės, baroko epochos kompozitorių sonatos, folkloro, populiarioji, šiuolaikinė muzika. Kūrinių analizavimas, įrašų klausymas, interpretaciniai sprendimai.

55.4. Atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje. Koncertinė ir konkursinė veikla mokykloje, mieste, šalyje ir užsienyje, dalyvavimas įvairiuose renginiuose, projektuose, edukacinėse programose; komunikavimas, scenos kultūra, sceninis įvaizdis.